

Sphere

výhody a slevy
5 až 30 %

10 000
možností v ČR a SR

mobilní aplikace
**elektronická
karta**

Získejte výhody **na každém kroku.**

www.sphere.cz

Poutní chrám Narození Panny Marie byl vybudován v letech 1617-1633 v barokním slohu

Za rodem Liechtensteinů do Vranova u Brna

Text a foto: Pavel Juřík

Poklidné místo nedaleko Brna jako by od pradávna vybízelo poutníky k odpočinku a rozjímání. Snad i proto zde vzniklo jedno z nejstarších poutních míst na Moravě. Vranov se zároveň může pochlubit i jednou raritou - v podzemí poutního chrámu se nachází hrobka vládců státu, který leží cca 500 kilometrů daleko. Liechtensteinové však na Moravě zanechali stopy, na které jsme stále hrdí...

Počátky zahalené tajemstvím

Jedním z nejstarších a nejnámějších poutních míst na Moravě je Vranov u Brna. Jeho založení údajně souvisí se zázračným uzdravením Viléma z Rožmberka okolo

roku 1240, který byl v té době zemským maršálkem. O vzniku původního Vilémova kostela Narození Panny Marie neexistují žádné písemné zprávy. První zmínky totiž pocházejí až z roku 1363, kdy je

zmiňován farní kostel. V roce 1597 Vranov zdělila Marie Černohorská z Boskovic (1569-1625), provdaná za císařského vojevůdce Maxmiliána z Liechtensteina (1578-1643). A byla to právě Marie Černohorská,

Uvnitř poutního chrámu nalezneme nádherný epitaf Liechtensteinů z roku 1777

Poblíž náměstí se nachází rozlehlá budova bývalého chudobince z roku 1703, později upravená na hostinec

kteřá se rozhodla zchátralý kostel přestavět a rozšířit. Stavební práce byly zahájeny v roce 1622 stavitel italského původu Janem Křtitelem Ernou, a to podle plánů jezuitů Jana Marie. V podzemí chrámu přitom vznikla rodová hrobka Liechtensteinů.

Panna Marie Vranovská

Protože se podařilo obnovit zdejší mariánskou poutní tradici, rozhodl se kníže Maxmilián přistavět ke svatyni klášter paulánů (tzv. Nejmenších bratří sv. Františka z Pauly). Zakládací listina kláštera je datována dnem 14. září 1633. Ke slavnostnímu posvěcení kláštera i jeho chrámu došlo v roce 1642, ale již koncem třicetileté války byl poškozen postupujícími švédskými vojsky. Paulánský konvent tehdy uprchl s nejcennějším vybavením na nedaleký Nový hrad, který však před Švédy kapituloval kvůli zradě jednoho sedláka z Olomučan. Následující plenění přečkala jen dřevěná soška Panny Marie Vranovské, kterou pauláni

nazývají Beata Gratia. Její zázračný nálezný pomohl k růstu věhlasu poutního místa na Vranově. V září 1645 se sem vypravila děkovaná pouť z Brna a o měsíc později sem přišel i císařský generál Jean-Louis Raduit de Souches (1608–1682), zachránce Brna před Švédy.

Místo vděčnosti i usilovné práce

Zajímavostí je, že vzhledem k přísnému půstu od masa (kromě rybiho a hlemýžďiho) patřily k paulánskému konventu již samého od počátku také tři rybníčky pro chov ryb a dále tzv. hlemýžďárna (první mniši totiž přišli z Francie, kde jsou hlemýždi tradičně lahůdkou). Klášter ve Vranově u Brna se těšil velké přízni jak svých zakladatelů, tak jejich potomků. Maxmilián z Liechtensteina a jeho manželka Kateřina se stali paulánskými terciáři, a dokonce byli pohřbeni v rodové hrobce v prostých řadových hrobech. Štědrým příznivcem se stal také jejich synovec Karel Eusebius z Liechtensteina či kníže

Jan Adam Ondřej, který jako velký mariánský ctitel daroval zdejší milostné sošce Panny Marie svůj Řád zlatého rouna. Kníže Jan Adam I. zas ve Vranově založil chudobinec pro 12 osob z panství Černá Hora a Pozořice, který stával v místech pozdější panské hospody. Protože pauláni byli známí nejen svou askézí, ale také učeností, pochází ze zdejšího konventu i několik významných osobností. Například po roce 1767 zde působil Václav Fortunát Durych (1735–1802), jazykovědec a zakladatel studia slavistiky v Čechách, který v letech 1778–1780 na přání pražského arcibiskupa Příchovského společně se spolubratrem Fraustinem Františkem Procházkou přeložil Biblii do češtiny. Tento překlad je dodnes velmi vysoce ceněn pro svou vynikající jazykovou úroveň.

Neslavný konec slavného kláštera

Klášteří a poutní areál v současnosti tvoří jednoduchý chrám Narození Panny Marie s dvojicí

Monumentální klasicistní průčelí vchodu do hrobky Liechtensteinů imituje antický chrám

věží, budovaný od roku 1617 podle plánů Giovanniho M. Filippiho. Zajímavostí je, že se jednalo o jednu z prvních barokních staveb na Moravě. Freskami zdobenému interiéru vévodí monumentální hlavní oltář, dílo sochaře Gottfrieda Fritsche, jež bylo vytvořeno podle návrhu Raffaela Donnera. Zdejší retabulum zdobí rozměrný obraz Nejsvětější Trojice od věhlasného rakouského malíře Paula Trogera. Historii paulánského kláštera, který patřil k desíctce nejbohatších na Moravě, ukončil v roce 1784 císař Josef II. Klášterní chrám se tehdy stal farním kostelem a tři křídla klášterní kvadratury byla postupně zbourána (podobný osud potkal i nedaleký gotický kostelík sv. Barbory). V roce 1926

převzali duchovní správu dočasně salvatoriáni, zatímco pauláni se do konventu vrátili až v roce 1992. V letech 1996–2004 tento řád obnovil zanedbané budovy a znovu vystavěl zbořenou kvadraturu. Interiér poutního chrámu dnes můžete spatřit při bohoslužbách, zatímco knížecí hrobka pod ním je přístupná pouze při mimořádných akcích, jako je například Noc kostelů. V blízkém okolí kláštera stojí za zmínku kaplička u zdi starého hřbitova. Zde se totiž nachází kopie zdejší slavné pozdně gotické mariánské milostné sošky, která je typem tzv. Panny Marie Klasové. Na místo někdejšího nálezu této plastiky, zříceninu Nového hradu, dojdete po necelých 6 km po červené turistické značené trase

(TZT). Máte-li čas, pak se můžete od poutního chrámu vydat také po naučné stezce Krajem říčky Pónávky. Na této cestě vás čekají tři vyhlídky a jubilejní kámen knížete Jana II. z Liechtensteina.

Památka obnovení vztahů s knížecím rodem

Přestože vztahy mezi Prahou a Vaduzem byly kvůli konfiskaci majetku 38 občanů neutrálního Lichtenštejnska od roku 1945 chladné, řada lidí na jižní Moravě chtěla po roce 2000 vztahy s Liechtensteiny obnovit. Jako první dostali odvahu radní obce Vranov u Brna, kteří pozvali vládnoucího knížete Hanse Adama II. k návštěvě někdejšího liechtensteinského panství. Hans Adam do Vranova skutečně přijel a dne 8. června pokřtil nově vydlážděnou plochu před poutním chrámem na „náměstí Knížat z Liechtensteina“. Zde se setkal mimo jiné i s tehdejším hejtmánem Stanislavem Juránkem, který přirovnal význam zdejší knížecí hrobky pro Liechtensteiny k významu královské hrobky ve Svatovítském chrámu pro české země. V letech 2013–2015 dal kníže hrobku opravit nákladem 54 milionů korun. Pohřbeno je zde 14 vládnoucích knížat a dalších 48 členů rodu.

Hrobka knížat z Liechtensteina

Vstup do této hrobky vedl ze současné kaple sv. Rozálie. Jelikož však již byla začátkem 19. století

Aktuální informace o časopisu Turista
Objednávky a předplatné

www.casopisturista.cz

TURISTA®

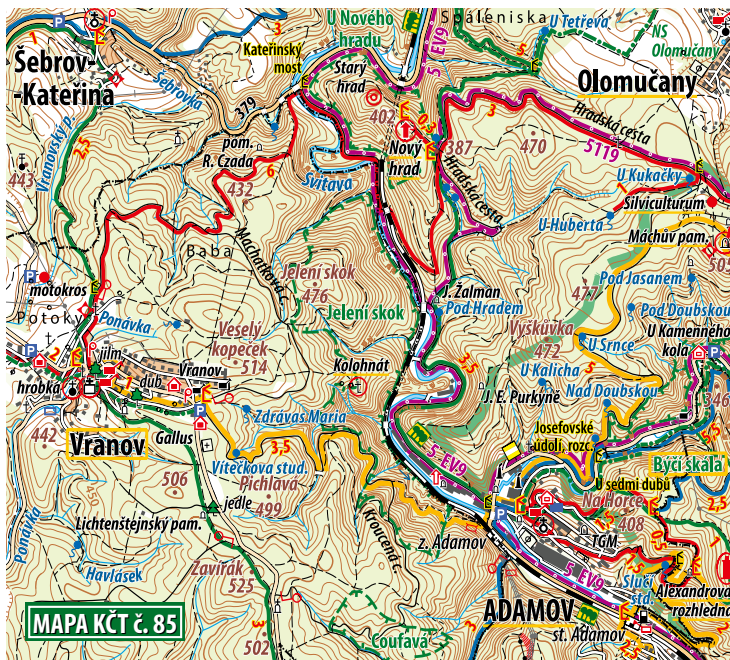
knížecí hrobka zaplněná, kníže a polní maršál Jan I. (1760–1836) rozhodl o vybudování nového rodové pohřebiště. Projekt byl tehdy zadán osvědčenému architektovi Karlu Engelovi z Vídně, který dílo vybudoval v letech 1819–1821 ve stylu klasicismu. Nová hrobka je vyhloubena pod přední částí kostela a navazuje na původní pohřebiště. Přitom bylo nutné částečně přездít základy kostela, zajistit odvodnění a také odvětrání hrobky. Před chrámem došlo k vydláždění terénu a do hrobky byl vybudován nový vstup. Architekt Engel navrhl tento vchod jako řecký peristyl se sloupy dórského řádu. Na čtyřech sloupech leží mohutný tympanon ozdobený erbem Liechtensteinů, předsíň hrobky, sklenutou štukovým kazetovým stropem, zdobí čtyři cenná sousoší od Josefa Kliebera. Samotná hrobka byla navržena jako trojlodní kostel s plochou křížovou klenbou, přičemž

Předsíň hrobky se čtveřicí sousoší strážců uren a žen, které se s pláčem loučí se zesnulými a vítají zemřelé v posmrtném životě

v jejím čele stojí oltář, za kterým se nachází původní pohřebiště. Před oltářem leží cínová rakev Marie z Liechtensteina, ve vyvýšených bočních lodích se nacházejí další rakve členů knížecího rodu. Nejhezčí pohled na poutní chrám

s klášterem a hrobkou se nabízí z protějšího návrší s dřevěnou skulpturou nazvanou Nekonečno. Kolem této vyhlídky prochází poutní cesta Sedmi radostí Panny Marie (zde má své sedmé zastavení), která začíná na návsi v Lelekovicích a končí právě u kostela ve Vranově. Také tato cesta vám může zpestřit vaši návštěvu místa, jehož sněhobílý chrám láká poutníky doslova ze všech světových stran.

Mapa v měřítku 1 : 50 000

i Info

Výchozí místa: Do Vranova zajišťují autobus brněnské městské hromadné dopravy č. 41, č. 57, noční linka č. 93 a regionální autobus č. 310 z Kuřimi. Nejbližší železniční stanice Adamov zastávka se nachází 4,5 km od Vranova.

Mapa KČT: č. 85 - Okolí Brna - Svratecko

Zajímavá místa v okolí: adamovský kostel sv. Barbory se Světelským oltářem (5 km od Vranova); zřícenina Nového hradu (5,8 km od Vranova).

Lužické hory neobjevený klenot severu

NATURPARK
ZITTAUER
GEBIRGE
LUŽICKÉ
HORY